

8926 J3

M. S. Wojsk. Sztab Generalny

Warszawa, dnia 7/XII.1922r.

Sztab Generalny
REJESTRACJA GENERALNA
 Nr. 13. X-30
 Wpłynęło do: 1922 roku
 Wyszło do: 1922 roku
 Załączników:

P I L N E

Tajne

Tematy francuskich sankcyj w Nadrenji.

Z końcem października b.r. wyjechała do Berlina Komisja Repara-
 cyjna celem przeprowadzenia rokowań z rządem i przedstawicielami
 finansjery i przemysłu niemieckiego w sprawie uregulowania re-
 paracji. 4/XI. rząd Rzeszy przedłożył Komisji Reparatywej pro-
 jekt stabilizacji marki niemieckiej w formie utworzenia międzyna-
 rodowego syndykatu z udziałem banku Rzeszy celem uzyskania między-
 narodowego kredytu bankowego w wysokości co najmniej 500 milionów
 marek złotych. 6/XI. odpowiedziała Komisja Reparatywna notą w któ-
 rej wskazując na swój charakter informacyjny zaznacza iż propozycje
 rządu Rzeszy są ogólnikowe i żąda szczegółowych propozycji nie tyl-
 ko odnośnie do stabilizacji marki, ale także co do naprawy skarbu
 i zmniejszenia długów prowizorycznych. Dnia 8/XI. rząd przesłał
 Komisji Reparatywej drugą notę wyjaśniającą przyczyny, załączając
 sprawozdania ekspertów angielskich i amerykańskich w sprawie akcji
 stabilizacyjnej tej treści, że rząd niemiecki uważa stabilizację
 marki jako środek do wzmocnienia zaufania do gospodarki i finan-
 sów niemieckich zagranicą, jakkolwiek zupełny sukces zapewni
 dopiero rozwiązanie całego problemu reparacyjnego. Rząd poleca
 plan ekspertów do stworzenia międzynarodowego syndykatu poprawy
 marki uwadze komisji wraz z warunkiem, by zaliczki państw i bank-
 ularstwa udzielone Niemcom przez syndykat wolne były od
 wypłat w gotówce po myśli Traktatu Wersalskiego, jak i od świad-
 czeń w naturze. Stanowisko zajęte w tej nocie rządu Rzeszy podpi-
 sanej przez Wirtha, uznają także nowy Kanclerz Cuno za swoją plat-
 formę w kwestji reparacji w pierwszej deklaracji, wygłoszonej
 w Reichstagu.
 Stanowisko to rządu niemieckiego wywołało we Francji wrażenie
 ujemne. Zarówno rząd Poincaré'go jak i opinja publiczna uznają
 proponowane gwarancje uzdrowienia finansów niemieckich za nie-
 wystarczające a nawet budzące podejrzenie, że inflacjonisci nie-
 mieccy grają na zwłokę, by dalej deprecjonować markę i uchylić się

ARCHIVES New York

INSTITUTE ARCHIVES New York

od spłat reparacyjnych.

Rząd Poincaré'go przeszedł wobec tego do energicznej akcji celami rychłego i pewnego zmuszenia Niemiec do efektywnych świadczeń reparacyjnych po myśli Traktatu Wers. Poincaré dał wyraz temu zastrzeżeniu kursu w mowie, wygłoszonej w ostatnich dniach listopada z okazji obchodu pamiątkowego w Departamencie Mozy, w słowach: "Przed końcem roku Francja i jej sprzymierzeńcy znajdują się w ~~stanach~~ ^{obliczu} najważniejszych zewnętrznych zagadnień. Będą musieli powziąć ważne decyzje od których po części będzie zależeć nasza przyszłość. Czy jest to więc chwila kiedy będziemy budzić wspólne nienawiści."

Temps 26/XI.b.r. dochodzi do następujących konkluzji o charakterze pókurzędowym: "Rząd niemiecki nie tylko nie czyni żadnych obietnic na terasniejszość lecz nie daje również żadnych gwarancji na przyszłość. Wszystko się odbywa tak jakby ten rząd dbał o zachowanie uprzywilejowanych interesów, których jest przedstawicielem i unika ^{chciał} wszelkich stanowczych zobowiązań w kwestji odszkodowań w oczekiwaniu chwili, gdy Niemcy odzyskają dość siły, by odrzucić otwarcie wszelkie długi. Ani sytuacja finansowa Francji ani położenie polityczne Europy i Wschodu nie pozwalają rządowi francuskiemu pozostać neutralnym wobec tego manewru niemieckiego. Niemcy chcą pożyczki międzynarodowej ⁱ postarają się zmusić do przyjęcia tego jako zasadniczej kwestji konferencji Brukselskiej. Lecz jakkolwiek będą szanse tej pożyczki Francja nie może udzielić moratorium Niemcom na termin styczniowy nie mając w rękach zastawu. Ponieważ będziemy mieli tylko to co weźmiemy, więc bierzmy."

Wobec dalszego biernego oporu nowego rządu niemieckiego i prowokującego tonu prasy niemieckiej zwłaszcza prawicowej i inspirowanej przez Deutsche Volkspartei, oraz ciężki przemysł /Stinnes/ rząd francuski przystąpił do rozważania energiczniejszych zarządzeń. Dnia 27/XI. odbyła się w Elysée pod przewodnictwem prezydenta Millerand konferencja z udziałem pp. Poincaré, Ministra Wojny, Skarbu, okolic wyzwolonych, Robót Publicznych, Barthou, Prezydenta Komisji Reparacyjnej, Marszałka Focha, Szefa Sztabu Generalnego

Generała Buat, Wysokiego Komisarza w Nadrenji Tirard i Generała ^{Desputte, d-oy armii nadrenskiej} ~~Desputte, d-oy armii nadrenskiej~~. Na posiedzeniu tem rozważano środki, jakie powinien ewentualnie zarządzić rząd francuski celem przeprowadzenia decyzji konferencji międzysojuszniczej finansowej zamierzonej w Brukseli, bądź też na wypadek gdyby konferencja ta nie odbyła się. Idzie mianowicie o ustalenie najpóźniej do 31 grudnia b.r. zobowiązań niemieckich na rok 1923. Zapadająca 15-go stycznia 1923 spłata Niemiec wynosi 500 milionów marek złotych.

^{W następnego} ~~Tego samego~~ dnia odbyła się ~~komitetowa~~ Rada Ministrów, o której przebiegu wydano następujący komunikat oficjalny: "Prezydent Ministrów Poincaré zakomunikował Radzie Ministrów przebieg narad w Elysée, o którym ogłoszono informacje jaknajbardziej niedokładne".

Znamiennym dla nastroju Francji w tej sprawie jest artykuł Temps z 29/XI.b.r. następującej mniej więcej treści: "Po tej cierpliwości jaką wykazała Francja od 4 lat niema potrzeby by ktokolwiek wstawiał się za nią. Każdy dobrze myślący człowiek musi zdać sobie sprawę, że Francja doszła do rozstrzygającego momentu gdy tylko dwie możliwości pozostają jej do przyjęcia: być spłaconą za pomocą operacji kredytowych (jest to rozstrzygnięcie, które wolimy) -byleby to było możliwe lub też wyeksploatować bogactwa niemieckie znajdujące się na lewym brzegu Renu lecz w ten sposób by ludność miejscowa otrzymywała w dalszym ciągu węgiel.

Nie dziwimy się że większa część prasy niemieckiej posłuszna wielkiemu przemysłowi lub też życząca przeciwstawić nam Anglię atakuje gwaktownie Francję., lecz sądzimy iż kalumnje tej prasy nie powinnyby znajdować odgłosu w dziennikach socjalistycznych Niemiec ani też w dziennikach angielskich gdyby publicyści angielscy i socjalistyczni niemieccy ^{rozu} ~~nie~~ mieli dobrze interesy swych czytelników. " Tymczasem w prasie niemieckiej, wśród stronnictw parlamentarnych i wśród opinii usposobionej nacjonalistycznie, na wiadomość o powyższych ^{zamiarach} ~~zamiarach~~ Francji,

wszczęto alarm z powodu rzekomego zamiaru Francji przystąpienia do sankcji reparacyjnych w formie okupacji 2/3 Zagłębia Ruhry wraz z Essen i Bochum, oraz ~~zaostrzenia okupacji~~ ^{zaostrzenia okupacji} Nadrenji, przyczem niemieckich urzędników mieliby zastąpić Francuzi. Na czele alarmistów stanęła Deutsche Volkspartei wraz z Deutsche Allgemeine Zeitung. Równocześnie puszczono w obieg fantastyczne pogłoski o rzekomym zamiarze ustąpienia p. Poincaré wskutek konfliktu z Prezydentem Millerand. Tymczasem nadeszła wiadomość z Timesów o oficjalnym oświadczeniu Ameryki, że amerykańskie wojska okupacyjne zostają narazie w Nadrenji.

Ten zorganizowany alarm niemiecki wywołał komentarz półoficjalny Temps, przytoczony ^{ego} wyżej komunikatu o Radzie Ministrów, wskazujący na rozmyślną sensacyjność głosów niemieckich i nieściskość informacji. Stwierdzić należy, że w zorganizowanej na największą skalę agitacji nacjonalistycznych z racji możliwości zastosowania sankcji reparacyjnych bierze udział cała prasa niemiecka nacjonalistyczna od konserwatystów aż do demokratów, socjaliści przyłączają się do niej ~~markx~~ w sposób więcej umiarkowany, zaś zwalniają tę agitację tylko komuniści. Skutki tej roboty ujawniły się już w czynach. ^{Po uprzednich już zaszytych napadach na} Ingolstadt i Passau ~~napadach~~ /oficerów koalicyjnych. Zachodzi obawa dalszych zaburzeń zorganizowanych przez ośrodki nacjonalistyczne pod pozorem antykoalicyjnym, a w istocie zmierzającym do przewrotu prawicowego w Niemczech.

/ Źródło: prasa niemiecka i francuska /

Otrzymują:

1. Szef Sztabu Generalnego
2. Adjutantura Generalna
3. Gabinet Ministra Spraw Wojsk.
4. Szef Oddz. II.
5. Referat "Zachód"

